

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 23.06.2026
Sayı : 702

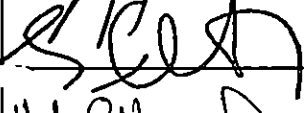
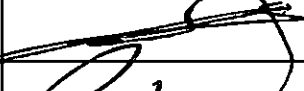
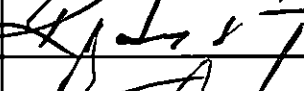
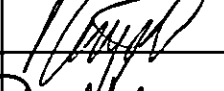
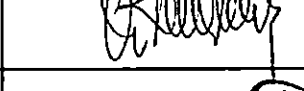
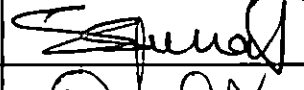
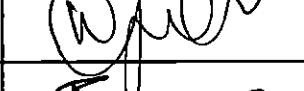
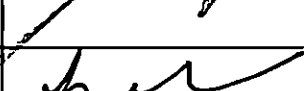
10/4332

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yapay zekâ ve otomasyon teknolojilerinin Türkiye’de istihdam, çalışma hayatı, sosyal güvenlik sistemi, vergi gelirleri, sanayi üretimi, KOBİ’ler, eğitim politikaları, gelir dağılımı ve toplumsal yapı üzerindeki mevcut ve muhtemel etkilerinin araştırılması; Türkiye’nin bu teknolojik dönüşüme hazırlık düzeyinin değerlendirilmesi; iş gücünün yeniden beceri kazanması, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği ve yerli yapay zekâ ekosisteminin geliştirilmesi için gerekli yasal, idari, ekonomik ve kurumsal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

İSİM SOYİSİM	BÖLGE	İMZA
Yavuz AYDIN	Trafik	
Hakan TOKTAŞ	Bursa	
Erhan USTA	Samsun	
M. Cihan PAZARCI	İSTANBUL	U. Elhanlı
Selcan Tazgi	Tekirdağ	
Ridvan 212	Çanakkale	
Doğru KAYINCI	İzmir	
Burak Akburak	İstanbul	B. Akburak
Kadir Ergün	Muş	U. Elhanlı
Yönel Arslan	Ankara	
M. Cihan PAZARCI	İzmir	U. Elhanlı
Esnel TAKIYAN	Ankara	A. Takıyan
Selal TOKKOĞLU	Bursa	
Ömer KARAKAŞ	Aydın	
Şenel SUNAT	Manisa	
Hakan Şenel OKTAŞ	Afyonkarahisar	
Burak DALGIN	Bolu	
Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
Lütfiye KARACAR	Yozgat	
Adnan Şelak GİRKİN	Hatay	

GEREKÇE

Yapay zekâ ve otomasyon teknolojileri, dünya ekonomisini ve çalışma hayatını köklü biçimde dönüştürmektedir. Bu dönüşüm yalnızca üretim süreçlerinde verimlilik artışı anlamına gelmemekte; mesleklerin yapısını, iş gücü talebini, ücret dengelerini, sosyal güvenlik sistemini, eğitim politikalarını, vergi tabanını ve toplumsal eşitsizlikleri doğrudan etkilemektedir.

Sanayi devriminden bu yana en büyük teknolojik kırılmalardan biriyle karşı karşıya olduğumuz bu dönemde, ülkelerin başarısını belirleyecek temel unsur, yapay zekâyâ ne ölçüde sahip oldukları kadar, bu dönüşümün sosyal ve ekonomik sonuçlarını ne ölçüde yönetebildikleri olacaktır.

Yapay zekâ teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte rutin bilişsel işler, veri girişi, çağrı merkezi hizmetleri, temel muhasebe işlemleri, raporlama, lojistik, üretim hattı işleri, depo yönetimi ve bazı beyaz yaka görevleri otomasyona daha açık hale gelmektedir. Bu durum Türkiye gibi genç nüfusa, emek yoğun üretim yapısına ve geniş KOBİ ağına sahip ülkeler açısından hem büyük bir fırsat hem de büyük bir risk oluşturmaktadır.

Türkiye’de yapay zekâ kullanımının özellikle büyük işletmelerde arttığı, ancak küçük ve orta ölçekli işletmelerin bu dönüşüme uyumda geride kaldığı görülmektedir. Oysa Türkiye ekonomisinin istihdam ve üretim omurgasını KOBİ’ler oluşturmaktadır. Büyük firmaların otomasyonla verimlilik avantajı elde ettiği, KOBİ’lerin ise finansman, insan kaynağı ve teknoloji erişimi eksikliği nedeniyle geride kaldığı bir yapı, rekabet dengesini bozabilecektir.

Yapay zekâ ve otomasyonun çalışma hayatı üzerindeki etkileri yalnızca iş kaybı riskiyle sınırlı değildir. Yeni mesleklerin ortaya çıkması, bazı mesleklerin dönüşmesi, mevcut iş gücünün yeniden eğitilmesi, platform ekonomisi ve proje bazlı çalışma biçimlerinin yaygınlaşması, iş hukukunun ve sosyal güvenlik sisteminin güncellenmesini zorunlu kılmaktadır.

Türkiye’de hâlihazırda genç işsizliği, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin yüksek oranı, mesleki eğitim ile iş gücü piyasası arasındaki uyumsuzluk ve nitelikli insan kaynağı açığı önemli sorunlar arasındadır. Yapay zekâ dönüşümü bu sorunları daha da derinleştirebileceği gibi, doğru politikalarla genç nüfus için yeni fırsatlar da yaratabilecektir.

Sosyal güvenlik sistemi açısından konu daha da kritik bir boyut taşımaktadır. Türkiye’de SGK gelirlerinin önemli bir bölümü çalışanlardan ve işverenlerden alınan primlere dayanmaktadır. İnsan emeğinin yerini yazılım, robotik sistemler ve yapay zekâ uygulamalarının aldığı bir ekonomik yapıda, bordrolu çalışan sayısının azalması sosyal güvenlik prim gelirlerini ve gelir vergisi tabanını zayıflatabilecektir.

Bu nedenle robot vergisi, dijital hizmet vergisi, veri ekonomisinin vergilendirilmesi, platform çalışanlarının sosyal güvenlik kapsamına alınması, taşınabilir sosyal güvenlik hakları ve evrensel temel gelir gibi tartışmalar artık teorik değil, geleceğin kamu maliyesini ilgilendiren somut başlıklar haline gelmiştir.

Yapay zekâ dönüşümünün sanayi politikası boyutu da hayati önemdedir. Türkiye’nin yapay zekâ teknolojilerini yalnızca ithal eden ve kullanan bir ülke konumunda kalması, dışa bağımlılığı artıracaktır.

Yerli yapay zekâ ekosisteminin geliştirilmesi, veri altyapısının güçlendirilmesi, üniversite-sanayi iş birliğinin artırılması ve stratejik sektörlerde milli teknoloji kapasitesinin büyütülmesi gerekmektedir.

Eğitim sistemi de bu dönüşümün merkezindedir. İlköğretimden yükseköğretime kadar müfredatın yapay zekâ çağının gerektirdiği eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılık, dijital okuryazarlık, etik teknoloji kullanımı ve yaşam boyu öğrenme becerilerine göre yeniden ele alınması zorunludur. Aksi halde eğitim sistemi iş gücü piyasasının gerisinde kalacak, gençler yeni ekonominin dışına itilecektir.

Yapay zekâ ve otomasyonun toplumsal etkileri de göz ardı edilemez. Teknolojik dönüşümün getirileri yalnızca sermaye sahibi kesimlerde yoğunlaşır, geniş emek kesimleri gelir kaybına uğrarsa gelir dağılımı bozulacak, toplumsal eşitsizlikler derinleşecek ve sosyal huzursuzluk riski artacaktır. Bu nedenle yapay zekâ dönüşümü sosyal adalet perspektifiyle yönetilmelidir.

Bu kapsamda;

Yapay zekâ ve otomasyonun Türkiye'deki mevcut kullanım düzeyinin, hangi sektörlerin ve mesleklerin otomasyon karşısında yüksek risk taşıdığıнын, istihdam kaybı ve yeni iş yaratma potansiyelinin sektörel ve bölgesel düzeyde analizinin, KOBİ'lerin yapay zekâ ve otomasyon dönüşümüne hazırlık düzeyinin, genç işsizliği ve ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin bu dönüşüm karşısındaki kırılganlığının, mesleki eğitim, yükseköğretim ve yaşam boyu öğrenme politikalarının yeterliliğinin, yapay zekâ uzmanı açığının ve nitelikli insan kaynağı ihtiyacının, SGK prim gelirleri ve sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği üzerindeki olası etkilerin, vergi tabanındaki daralma riskinin ve alternatif kamu geliri modellerinin, platform ekonomisi, proje bazlı çalışma ve esnek istihdam biçimlerinin hukuki statüsünün, robot vergisi, dijital hizmet vergisi, veri ekonomisi vergilendirmesi ve evrensel temel gelir gibi politika seçeneklerinin, yerli yapay zekâ ekosistemi ve kamu Ar-Ge desteklerinin mevcut durumunun, sanayi, tarım, hizmetler ve kamu yönetiminde yapay zekâ kullanımının etkilerinin, yapay zekâ kaynaklı gelir eşitsizliği ve toplumsal kırılganlık risklerinin, yapay zekâ etiği, veri güvenliği, mahremiyet ve algoritmik ayrımcılık sorunlarının araştırılması gerekmektedir.

Araştırma sonucunda; Türkiye'nin yapay zekâ ve otomasyon karşısındaki istihdam risk haritasının çıkarılması, risk altındaki meslek ve sektörler için yeniden beceri kazandırma programlarının oluşturulması, KOBİ'lerin dijital dönüşümünü destekleyecek finansman ve teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi, gençlerin yapay zekâ çağında istihdama hazırlanması için eğitim reformlarının belirlenmesi, SGK sisteminin otomasyon çağında sürdürülebilirliğini sağlayacak alternatif finansman modellerinin incelenmesi, platform çalışanları ve yeni çalışma biçimleri için sosyal güvenlik güvencelerinin oluşturulması, yerli yapay zekâ girişimlerinin ve stratejik teknolojilerin desteklenmesi, kamu kurumlarında yapay zekâ kullanımına ilişkin etik ve hukuki çerçevenin oluşturulması, yapay zekâ kaynaklı eşitsizlikleri azaltacak sosyal politika araçlarının geliştirilmesi, Türkiye'nin ulusal yapay zekâ stratejisinin istihdam, eğitim, sanayi ve sosyal güvenlik boyutlarıyla güncellenmesi amacıyla gerekli yasal, idari, ekonomik ve kurumsal düzenlemelerin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Yapay zekâ ve otomasyon, doğru yönetildiğinde Türkiye için verimlilik, rekabet gücü ve yüksek katma değerli üretim fırsatı sunabilir. Ancak hazırlıksız yakalanılması halinde işsizlik, gelir kaybı, sosyal güvenlik açığı, teknolojik dışa bağımlılık ve toplumsal eşitsizlik risklerini büyütebilir.

Bu nedenlerle, yapay zekâ ve otomasyonun Türkiye'nin istihdam, sosyal güvenlik, ekonomi, sanayi ve toplumsal yapısı üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması ve Türkiye'nin bu dönüşüme hazırlıklı hale getirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.